

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. X. - Singula participia esse omnium temporum & tempus verbi, cui
junguntur, adsignificare

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

dum inceptu, quod vites, sedum exitu, id est, ut
exeat, vel sine ipso: idem lib. 1. Eo tempore
in Regia prodigium visu, eventumque mirabile fuit:
idem vigesimo quinto; Consilia audacia prima
specie lata sunt, tractu dura, eventu tristia. Sed
opponit Laurentius, si essent haec nomina, habe-
rent alios casus. O plumbeum pugionem; Quid Scolidum
illa? In promptu, natu major, noctu, diu, sponte, Valle ar-
astu, impete, vitatu, petitu, suppetias, infitias, gumen-
& mille hujusmodi? Sed quid mirum, si tum,
concedamus & alios casus? quum legamus
semper? Nuptui dare, & veno exercere, & postea
veno, apud Tacitum lib. 16. Praeae, & divisiui
esse, apud Livium lib. 3. Denique illud, quod
supinum ultimum vocabant, ablativus, vel
dativus est, per quem modum explicamus;
ut si queras, quo pacto aliquid sit mirabile,
respondebo, visu, auditu, dictu, memoratu,
exitu: „[vel certe Praepositio, ab, subaudi-
tur, ut sensus sit, quod ad visum, audi-
tum, dictum, memoratum, vel exitum per-
tinet.]

CAP. X.

Singula participia esse omnium temporum,
& Tempus Verbi, cui junguntur, ad-
significare.

Utra ea quae a me, superius disputata ^{Participia}
sunt lib. 1. cap. 15. animadvertendum ^{pium}
est, Participium activum saepe jungi ^{activum}
* verbo substantivo. Cic. in Orat. Est enim ut ^{cum ver-}
scis, bo sub-
stantivo.

* Verbo Substantivo] Sic Sall. Jug. 31. Si dediticus est, ve-
stris iusti obediens eris. Gell. V. 10. Eloquentia asceenna cu-
piens

scis, quasi extrema pagina Phœdri, his ipsis verbis loquens Socrates. Auctor in Sallust. Unus enim satis es materie habens. Cic. de amicis. Quid enim erat Africanus indigens mei: idem I. de divin. Est apud Platonem Socrates dicens Critoni suo familiari: idem lib. 6. epist. Nam si quisquam est timidus in magnis, periculosisque rebus, semperque magis adversus rerum exitus metuens, quam sperans secundas, is ego sum. Liv. lib. 20. Illa longa oratio, nec ad vos pertinens sit. Terent. Eunuch. Pergrinus est, minus potens quam tu, minus notus, amicorum hic habens minus: idem; Primus esse proferens. Gell. lib. 5. cap. 9. Quam antea non loquens fuisset. Jungitur sapius aliis verbis; ut, Vidi legentem: Discedens legebam. Fit nomen, * quoties casum verbi

piens fuit. Sed & cum aliis Verbis. Liv. I. 22. Quid petentes venerint. Sall. Jug. 22. Legati in Africam maturantes veniunt.

* Quoties casum Verbi] Atqui ex sententia Sanctii sepiissime etiam Nomina, quæ dicuntur *Verbalia*, habent casum Verbi sui. Quapropter si quid discriminis inveniri potest inter usum horum vocabulorum, ut possint dici modo vera Participia, modo vera Nomina, quærendum id in adsignificatione Temporis, cui Usus diversam constructionem, licet utramque vero Nomini convenientem, videtur accommodasse. Nam, *amans virtutem* adhibetur ad notandum non modo rem ipsam, sed & præsens illud temporis momentum. At *amans virtutis* usurpatur ad perpetuum virtutis amorem in homine aliquo significandum. Quod autem Participia vere certum Tempus per se adsignificant, & proinde non sint omnium Temporum, satis probavimus supra lib. I. cap. 15. pag. 89. &c. Unum solummodo addemus ad defendendum Ciceronem, cujus auctoritas in his nullo suo merito sic facis ab Auctore Novæ Methodi hac occasione labefactatur: id quod tanto suscipiemus libentius, quoniam nobiscum plane sentit. Dicit enim pro Domo, *Non tulit ut interdicatur. Quid ergo ut interdicitum sit. O canum &c!* Hanc tibi legem Clodius scripsit, ut interdicitum sit, cui non est interdicitum. Videmus distinguere Ciceronem tanquam diversa, *interdicatur, & in-*

non habet; ut, *Virtutis amans*, unde formantur comparativa, & superlativa.

Amaturus, jungitur omnibus verbis, & temporibus, etiam futuris. Vide supra libr. I. cap. 15.

Amatus, jungitur omnibus verbis; ut, *amatus eras*: comitatus est patrem, vel à patre. Supra libr. I. cap. 15.

Amandus, jungitur omnibus verbis, & tempo-

Y

Et interdictum sit, quæ Auctor iste ejusdem esse significationis, etiam quod ad Tempus, vult, licet forte alterum sit frequentioris usus. Certe neminem esse ait, qui non videat, *Velitis, ut interdictum sit*, eandem habere vim notandi Præsentis Temporis, quam illa Terentii. *Vinum aut hic furdus, aut hac muta facta sit*, in quibus *ut facta sit* ponantur pro *facta*. At vero & Ego neminem esse putem, qui si modo animum attendat, non perscipiat esse aliquod Temporis discrimen inter istas locutiones, quas Cicero ita diserte distinguit, & inter *facta sit* Terentii, & *fiat* ejus interpretis. Nec enim voluit Davus apud Comicum, ut tunc fierent demum surdi aut muti, nam nihil eum id juvaret, quippe quum jam dicta essent, quæ volebat audiri ab hero, sed uti, antequam ista dicerentur, esset jam factus vel herus furdus, vel mulier muta. Similiter non recte poterat proprie loquendo rogari populus, ut ei, cui nondum erat interdictum, hoc ipso momento temporis jam *sit interdictum*: Sed recte quidem, ut ei *interdicatur* scilicet Præsentis quidem Temporis est *sit*, at *interdictum* Præteriti. Sæpiissime autem Participium cum verbo alterius Temporis conjungi, servata tamen singulis sui Temporis adsignificatione, abunde supra probavimus, & agnoscit ipse Auctor in hisce locutionibus, *clarus fui* &c. Quidni ergo & in aliis, & proinde etiam in *interdictum sit*? quod cum duo Tempora adsignificet, differre utique debet ab *interdicatur*, quod unius est Temporis. Non distitit tamen, potuisse ea dicentem, quæ Cicero arguit, satis superque defendi, sed ita, ut sic intelligatur *ut deinceps*, hoc sensu, ut ei ab hoc tempore deinceps sit interdictum. Cur ergo Cicero eum ita exagitat? Quia in legibus, quam maxime potest, proprie & sine ambiguitate ulla loqui debent. Manet illud certum, recte distinxisse Ciceronem inter istas locutiones.

Participium a-
-ivum
quando
fiat No-
-men.

poribus, etiam futuris: ut, *Leſtio legenda erit*, Valla lib. 1. cap. 26. negat poſſe dici; *Timeo te verberandum fore*. Sed fallitur. Cicero ad App. lib. 3. *Quaſi divinarem tali in officio fore mihi expetendum aliquando ſtudium tuum*. Livius lib. 37. *Aut ſub pellibus habendos milites fore*: & lib. 6. *Eo quoque enim mittendos fore legatos*: & lib. 8. *Non id Cornelie magis familie, quam urbi Romæ fore erubescendum*. Vide ſupra libro 2. cap. 15.

Participia in Nomina-tivo. In rectis plerumque jungitur verbo ſubſtantivo; ut, *legenda eſt leſtio*; *legende ſunt epiſtola*: ſic etiam *legendum eſt*, *tacendum eſt*, *ſubaudi*, *re legere*, *re tacere*, ut jam diximus. neque, *legendum eſt*, rectè dicitur Gerundum nominativi, non magis, quam *lectum eſt*: in utroque enim deſt, *re legere*, & utrumque participium eſt paſſivum in recto caſu; & in accuſativo erit, ſi dicas, *legendum eſſe*, *leſtum eſſe*.

Participia in Genitivo. In genitivis pendet à nominibus genitivum regentibus; ut, *tempus eſt legendæ leſtionis*, & *legendarum leſtionum*, & *legendi re legere*.

In Dativo. In dativis; ut, *Terentianæ comædiæ conferunt expoliendæ linguæ*, & *ſcribendis fabulis*. Liv. *Si Reſp. ſolvendo æri alieno non eſſet*, & *tu ſolvendo non eras*, ſubaudi, *æri alieno aptus*, vel *idoneus*.

In Accuſativo. In accuſativis dicimus; *Cenſeo reddendam pecuniam eſſe*, vel *fore*; & *veni ad ſolvendam pecuniam*, vel *ſolvendas pecunias*.

Lib. 1. cap. 27. „[Cæſar 1. belli Civil. *Miſericordia civium*, „*quos interficiendos videbat*, ſubaudi *eſſe*, vel *fore*, id eſt, *interfectum iri*.] Ineptè præcipit Valla, eſſe quædam verba, quæ huic voci juncta præpoſitionem recuſent; qualia, *loco*, *conduco*, *mando*, *curo*, *cæc*, ut, *curavi mittendos*

das literas ; locari faciendam domum ; cum aliis verbis requiri præpositionem ; ut, *Veni ad salutandam matrem, vel propter salutandam.* Ridiculum profecto est, quærere de nomine adjectivo, quando cupiat, aut respuat præpositionem : sequitur enim semper suum substantivum ; ut, *vidi hominem doctum, vel ad hominem doctum accedo.* Itaque nullum erit verbum, cui ego hanc vocem in *Dum,* cum præpositione, aut sine illa non adjungam ; ut, *veni ad salutandam matrem ; & veni iterandam viam ; & trado tibi puerum docendum, vel trado tibi pecunias ob docendum puerum, Curavi mittendas pecunias ; vel Curavi rem ante mittendas pecunias.* Horat. *Hæc porcus comedenda relinques.* Itaque primus accusativus verbi non habebit præpositionem, secundo autem necessario est adhibenda.

In ablativis semper à præpositione pender, *In Ablativo* frequentius subintellecta ; ut, *Sudas in comitativo,* ponendo *carmine,* vel *componendis carminibus,* Valla loco citato ; *Cavendum,* inquit, *ne id verbum significet motum, quale esset, Revertor* ab arando. Fallitur longè. Cicero in Bruto ; *Idem traducti à disputando, ad dicendum inopes* reperiuntur : idem ; à *dicendoque deterrent : idem 2. Orat. Ipse à dicendo refugisti.* Quæ exempla, si sint, ut isti asserunt, gerundi ablativi, si sint hujus participii, subintellecto substantivo, non liberant ab errore Vallam. Cicero in Verrem ; *Non videor omnino à defendendis hominibus, sublevandisque discedere.* idem 3. Orat. à *regendis civitatibus totos se ad cognitionem rerum transfulerant.*